

XXXI MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL MUZYKI RELIGIJNEJ
IM. KSIĘDZA STANISŁAWA ORMIŃSKIEGO W RUMI
(24-26 października 2019 r.)

W dniach 24-26 października 2019 r. odbył się XXXI Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. księdza Stanisława Ormińskiego w Rumi (dalej MFMR). To ważne artystyczne wydarzenie zgromadziło ok. trzystu młodych wykonawców, wybitnych jurorów, artystów oraz licznych słuchaczy i sympatyków muzyki religijnej. Komitet organizacyjny¹ (*Informator* 2019, 8) oraz gospodarze Festiwalu zadbali o każdy szczegół, by zarówno konkursy jak i pobyt, dla niektórych uczestników nawet kilkudniowy, można było wspominać jako bardzo pozytywne doświadczenie i znakomite przeżycie artystyczne. Instytucje finansujące i wspomagające Festiwal³ oraz fundatorzy⁴ nagród i tym razem okazały się bardzo pomocne, a ich hojność sprawiła, że owe nagrody dla laureatów konkursów były bardzo atrakcyjne, zaś koncerty zaproszonych artystów na najwyższym poziomie.

Od ostatnich kilku edycji MFMR przyjmuje niezmienną strukturę, na którą składają się trzy konkursy: (1) muzyki organowej (dwa etapy); (2) zespołów chórальных (dwie kategorie) oraz (3) na najlepsze wykonanie pieśni religijnej w języku kaszubskim. W regulaminie Festiwalu określone zostały jego cele i założenia⁵. Podaje on m.in., że w konkursach mogą uczestniczyć zespoły chórálne bez

¹ Skład Komitetu Organizacyjnego Festiwalu tworzą: dyrektor artystyczny – prof. Roman Perucki; dyrektor Festiwalu – Daniel Ptach oraz członkowie – Elżbieta Waśkowska (przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego); ks. dr Janusz Sikora SDB (dyrektor miejscowej wspólnoty zakonnej salezjanów i proboszcz parafii); ks. Józef Paliwoda SDB; ks. dr Krzysztof Niegowski SDB; ks. dr Marcin Balawander SDB; Justyna Dobrowolska; Władysław Rogowski SDB; Alicja Makowska; Andrzej Waśkowski; Dariusz Waśkowski; Joanna Zwierzchowska.

² Gospodarzem MFMR jest parafia pw. Najświętszej Maryi Panny Wspomożenia Wiernych w Rumi, prowadzona przez Zgromadzenie Salezjanów Księdza Bosko.

³ Instytucje finansujące i wspomagające Festiwal: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego; Zgromadzenie Salezjanów Św. Jana Bosko (prowincja pw. św. Wojciecha z siedzibą w Pile); Kuria Metropolitalna w Gdańsku; Samorząd Województwa Pomorskiego; Polska Filharmonia Bałtycka im. F. Chopina; Urząd Miasta Rumi; Miejski Dom Kultury w Rumi; Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku; Instytut Muzyki i Tańca; Rada Chórów Kaszubskich; Polski Związek Chórów i Orkiestr; Sierzbud S.C. Deweloper Rumia; Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej w Rumi; Związek Harcerstwa Polskiego w Rumi; PKP Szybka Kolej Miejska w Trójmieście Sp. z o.o.; Spółdzielnia Mieszkaniowa Janowo w Rumi; Hotel *Faltom* w Rumi (*Informator* 2019, 8).

⁴ Fundatorzy Nagród: Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego; Arcybiskup Metropolita Gdański; Marszałek Województwa Pomorskiego; Starosta Wejherowski; Burmistrz Miasta Rumi; Rada Chórów Kaszubskich; Zarząd Główny Polskiego Związku Chórów i Orkiestr; Oddział Gdański Polskiego Związku Chórów i Orkiestr (*Informator* 2019, 9).

⁵ Zasadnicze cele MFMR są następujące: (1) upamiętnienie postaci salezjanina, ks. S. Ormińskiego SDB, kompozytora, autora licznych opracowań utworów chórальных i instrumentalnych, organisty, chórmistrza i kapelmistrza, wybitnego działacza, popularyzatora i wydawcy pieśni chórálních, wychowawcy młodzieży; (2) podnoszenie religijnej kultury muzycznej; (3) wzrost poziomu wykonawczego zespołów chórálních i indywidualnych wykonawców oraz upowszechnienie dorobku w zakresie muzyki dawnej i współczesnej o treściach religijnych; (4) propagowanie muzyki kompozytorów polskich (Regulamin 2019, 3).

względem na ich przynależność organizacyjną oraz młodzi organiści⁶, uczniowie szkół muzycznych oraz studenci reprezentujący różne ośrodki akademickie.

1. KONKURS MUZYKI ORGANOWEJ

Pierwszego dnia Festiwalu odbył się pierwszy etap Konkursu Muzyki Organowej. W przesłuchaniu wzięło udział dziesięć spośród dziewiętnastu zakwalifikowanych do konkursu organistów. Byli to następujący wykonawcy: Karol Czyżewski (Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie, Filia w Białymstoku), Mateusz Goniowski (Akademia Muzyczna im. K. Szymanowskiego w Katowicach), Piotr Kamiński (Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie, Filia w Białymstoku), Yuliia Karaieva (Uniwersytet Muzyczny w Detmold, Niemcy), Oskar Maj (Akademia Muzyczna im. S. Moniuszki w Gdańsku), Alexander Patrushin (Konservatorium Państwowego Uniwersytetu Muzycznego w Sankt Petersburgu, Rosja), Joanna Rosicka (Akademia Muzyczna im. K. Lipińskiego we Wrocławiu), Daniel Strządała (Akademia Muzyczna im. K. Szymanowskiego w Katowicach), Filip Woźniak (Szkola Muzyczna I i II stopnia im. Z. Noskowskiego w Gdyni) oraz Szymon Woźniak (Akademia Muzyczna im. K. Lipińskiego we Wrocławiu).

W pierwszym etapie konkursu obowiązywał następujący program: (1) Johann Pachelbel – do wyboru: *Ciacona in f* lub *Ciacona in d*; (2) Johann Sebastian Bach – II i III część z wybranych sonat organowych: nr 3 in *d* lub nr 4 in *e*; (3) Felix Mendelsohn-Bartholdy – do wyboru: *Preludium i fuga e-moll* lub *Preludium i fuga d-moll*. Występy uczestników oceniali jurorzy w składzie: prof. Roman Perucki (Akademia Muzyczna w Gdańsku) – przewodniczący, prof. Enrico Zanollo (Konservatorium Muzyczne – Vicenza, Włochy), prof. František Vaniček (Wydział Muzyki w Hradec Králové, Czechy), prof. Julian Gembalski (Akademia Muzyczna w Katowicach), ks. dr Maciej Szczepankiewicz SDB (przedstawiciel Zgromadzenia Salezjańskiego). Roli sekretarza jury podjął się ks. dr Marcin Balawander SDB.

W ocenie jurorów najlepiej swoje programy wykonali: M. Goniowski, Y. Karaieva, O. Maj, D. Strządała oraz F. Woźniak. Tych pięcioro młodych artystów zakwalifikowało się do II etapu konkursu, który odbył się następnego dnia. Tym razem organistów obowiązywał następujący program: (1) Johann Sebastian Bach: *Fantasia in G „Piese d'Orgue”* BWV 572; (2) Hans Leo Hassler – *Canzona z Tabulatury Oliwskiej*; (3) Stanisław Moniuszko – do wyboru: *Za zmarłych* (ze zbioru pod red. F. Rączkowskiego i J. Gołosa) lub *Kto się w opiekę* (z cyklu dwóch preludium), lub *Gorzkie żale* (z cyklu dwóch preludium); (4) dowolny utwór współczesny lub część utworu powstałego po 1968 r. o czasie trwania 4-7 minut.

Po wysłuchaniu programów finalistów konkursu muzyki organowej jury, na podstawie wyniku tajnego głosowania, ogłosiło zwycięzców tegorocznej edycji konkursu. Najwyżej został oceniony występ Daniela Strządały z Akademii Muzycznej w Katowicach (klasa organów, Witold Zaborny). Młody artysta otrzymał pierwszą nagrodę, ufundowaną przez Burmistrza Miasta Rumi, w wysokości ośmiu tysięcy złotych. Drugą nagrodę, ufundowaną przez Prezydenta Miasta Wejherowa, w wysokości tysiąca pięciuset złotych odebrał Oskar Maj z Akademii Muzycznej w Gdańsku (klasa organów, Roman Perucki, Hanna Dys). Spośród pięciu finalistów nagrodzono również Mateusza Goniowskiego z Akademii Muzycznej w Katowicach (klasa organów, Julian Gembalski, Michał Duźniak). Organista otrzymał nagrodę w wysokości tysiąca złotych, którą ufundował Krzysztof Sierżputowski, firma Sierzbud S.C. Deweloper Rumia.

2. KONKURS ZESPOŁÓW CHÓRALNYCH I KONKURS NA NAJLEPSZE WYKONANIE PIEŚNI RELIGIJNEJ W JĘZYKU KASZUBSKIM

W *Regulaminach* MFMR istnieje zapis, że do Konkursu Zespołów Chóralnych mogą przystąpić zespoły chóralne, które przygotowują do oceny jurorów program składający się z pieśni o treściach religijnych z dowolnie wybranych epok stylistycznych. Ponadto w programie konkursowym muszą

⁶ Regulamin precyzuje, że w Konkursie Muzyki Organowej mogą uczestniczyć organiści wszystkich narodowości, urodzeni po 1 stycznia 1992 roku (Regulaminy 2019, 3-5).

znaleźć się przynajmniej dwa utwory kompozytorów polskich (*Regulaminy*, 9). Każdy z zespołów mógł zgłosić dodatkowo swój udział w konkursie na najlepsze wykonanie pieśni religijnej w języku kaszubskim.

Ostatni dzień Festiwalu zdominowały przesłuchania dziesięciu zespołów śpiewaczych, które zostały zakwalifikowane do wzięcia udziału w konkursie. Skład jurorów przedstawiał się następująco: prof. Marek Rocławski – przewodniczący jury (Akademia Muzyczna w Gdańsku), prof. Jolanta Szybalska-Matczak (Akademia Muzyczna we Wrocławiu), prof. Marek Gandecki (Akademia Muzyczna w Poznaniu), prof. Jan Szopiński (Kalkar, Niemcy), ks. dr Krzysztof Niegowski SDB (Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie), dr Tomasz Fopke (Rada Chórów Kaszubskich), ks. dr Marcin Balawander SDB – sekretarz jury (Zgromadzenie Salezjanów Księdza Bosko).

Jurorzy zapoznali się z regulaminem Konkursu, w którym zapisano skalę punktową. Według niej zespół oceniających przyznaje: Grand Prix – dla najwyższej ocenionego zespołu w Konkursie (nagroda finansowa) oraz w każdej kategorii oceniania: Złoty Dyplom za 90-100 punktów i nagrodę finansową dla najwyższej ocenionego zespołu; Srebrny Dyplom za 75-89,9 punktów; Brązowy Dyplom za 60-74,9 punktów. Jury ma możliwość przyznawania także nagród specjalnych i wyróżnień, które mogą mieć również charakter finansowy (Waśkowska, *Regulaminy*, 10).

Przed rozpoczęciem Konkursu wszystkie chóry, pod przewodnictwem prof. Marka Rocławskiego, wykonały utwór *Gaude Mater Polonia*. Po wystąpieniach ks. dra Janusza Sikory SDB, proboszcza parafii, i dyrektora MFMR, Daniela Ptacha, nastąpiła pierwsza część przesłuchań konkursowych. W tej odsłonie zaprezentowali się wokaliści zgłoszeni w kategorii zespołów chóralnych, których ilość muzyków, jak zapisano w *Regulaminach*, wynosiła od 17 osób wzwyż (Waśkowska, *Regulaminy*, 9). Było to pięć chórów⁷, które wystąpiły według kolejności ustalonej drogą losowania.

Po prezentacji programów zespołów chóralnych nastąpiła krótka przerwa. Uczestnicy Festiwalu złożyli uroczysty hołd jego patronowi, ks. S. Ormińskiemu SDB. Przed jego popiersiem tradycyjnie złożono kwiaty oraz odśpiewano *Apel Jasnogórski*.

W kategorii zespołów kameralnych wystąpiły cztery chóry⁸, które zakwalifikowały się do konkursu. Skład śpiewaków w tej kategorii nie mógł przekroczyć 16 osób (Waśkowska, *Regulaminy*, 9). Występy zespołów były bardzo dobre, a poziom dość wyrównany, szczególnie w kategorii zespołów chóralnych. Jak stwierdzili oceniający, wyłonienie zwycięzców oraz laureata głównej nagrody nie było łatwym zadaniem.

Grand Prix XXXI edycji MFMR, za zdobycie 94 punktów i związaną z nim nagrodę pieniężną, ufundowaną przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w wysokości trzynastu tysięcy złotych, zdobył Chór „Kosy” z Poznania, pod dyktando Karoliny Piotrowskiej-Sobczak, występujący w kategorii zespołów chóralnych⁹. Zespół ten otrzymał także Puchar Zarządu Głównego Polskiego Związku Chórów i Orkiestr. Złożona z dwudziestu dwóch dziewcząt grupa wokalna zrobiła wyjątkowe wrażenie na publiczności oraz jurorach. Warto podkreślić, że laureat nagrody Grand Prix otrzymał również nominację do udziału w II Konkursie Grand Prix Chóralistyki Polskiej im. Stefana Stuligrosza w Poznaniu. Nominacja ta została uroczystie wręczona przez dyrektora poznańskiego konkursu, prof. Marka Gandeckiego.

⁷ Były to następujące chóry: Akademicki Chór Politechniki Gdańskiej, Gdańsk (dyr. Mariusz Mróz); Chór „Kosy”, Poznań (dyr. Karolina Piotrowska-Sobczak); Chór „Music Everywhere”, Gdańsk (dyr. Beata Śnieg-Wądołowska); Chór ZNP „Academia Musica”, Słupsk (dyr. Jolanta Otwinowska); Schola Cantorum Misericordis Christi, Biała Podlaska (dyr. Piotr Karwowski); Wejherowski Chór Mieszany „Camerata Musicale”, Wejherowo (dyr. Aleksandra Janus).

⁸ Zespoły kameralne, które wzięły udział w XXXI edycji MFMR: Chór „Concentus”, Działdowo (dyr. Dominika Banach); Chór „Lutnia”, Malbork (dyr. Bożena Belcarz); Zespół Wokalny „Vocare”, Warszawa (dyr. Kacper Szmraj); Żeński Chór Kameralny przy parafii NSPJ, Gdynia (dyr. Małgorzata Bednarek).

⁹ Program zdobywców Grand Prix XXXI edycji MFMR był następujący: (1) Jacek Skowroński, *Błogosławieństwo*; (2) Christoph Dalitz, *Beati, qui lugent*; (3) Jacek Sykulski, *Beati pauperes*; (4) Marcin T. Łukaszewski, *Beati qui esuriunt*.

W kategorii zespołów chórальных Złoty Dyplom jury przyznało *Scholi Cantorum Misericordis Christi* z Białej Podlaskiej, pod dyрекcją Piotra Karwowskiego. Jej program¹⁰, oceniony na 92 punkty, także spotkał się z uznaniem publiczności. Wykonawcy otrzymali nagrodę pieniężną w wysokości siedmiu tysięcy złotych ufundowaną przez Marszałka Województwa Pomorskiego oraz Puchar Zarządu Oddziału Gdańskiego Polskiego Związku Chórów i Orkiestr. Złoty Dyplom odebrał również *Akademicki Chór Politechniki Gdańskiej* z Gdańska, pod dyрекcją Mariusza Mroza. Śpiewacy zdobyli 91 punktów. Ostatnim zdobywcą Złotego Dyplomu był Chór „*Music Everywhere*” z Gdańska (dyr. Beata Śnieg-Wądołowska), którego występ oceniono na 90 punktów. Jury przyznało dwa Srebrne Dyplomy. Pierwszy z nich, za zdobycie 89 punktów, odebrał *Wejherowski Chór Mieszany „Camerata Musicale”* z Wejherowa (dyr. Aleksandra Janus). Drugi z dyplomów przyznano Chórowi ZNP „*Academia Musica*” ze Słupska (dyr. Jolanta Otwinowska). Recital tego chóru oceniono na 86 punktów.

W kategorii zespołów kameralnych I miejsce oraz Złoty Dyplom, za zdobycie 92 punktów, jury przyznało *Zespołowi Wokalnemu „Vocare”* z Warszawy pod dyрекcją Kacpra Szemraja¹¹. 8-osobowy zespół odebrał nagrodę pieniężną, ufundowaną przez Arcybiskupa Metropolite Gdańskiego i Starostę Powiatu Wejherowskiego, w wysokości czterech tysięcy złotych. Srebrny Dyplom za zdobycie 85 punktów wręczono Chórowi „*Lutnia*” z Malborka (dyr. Bożena Belcarz) oraz *Żeńskiemu Chórowi Kameralnemu przy parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa* w Gdyni (dyr. Małgorzata Bednarek). Zespół ten zdobył 82 punkty. Brązowy Dyplom (za 74 punkty) odebrał Chór „*Concentus*” z Działdowa (dyr. Dominika Banach).

W konkursie na najlepsze wykonanie pieśni religijnej w języku kaszubskim zostały wyróżnione dwa zespoły śpiewacze. Najwyżej oceniono interpretację utworu Szymona Godziemby, *Trytek – Mój Ojciec*. Nagrodę, ufundowaną przez Starostę Powiatu Wejherowskiego, w wysokości trzech tysięcy złotych, za wykonanie tej pieśni otrzymał *Zespół Wokalny „Vocare”* z Warszawy (dyr. Kacper Szemraj). Wyróżnienie natomiast, wraz z Pucharem Prezesa Rady Chórów Kaszubskich, jury przyznało *Wejherowskiemu Chórowi Mieszanemu „Camerata Musicale”* z Wejherowa (dyr. Aleksandra Janus) za wykonanie pieśni: Marcin Molski, „Łk 23,33”.

3. KONCERTY TOWARZYSZĄCE XXXI EDYCJI MFMR

Podczas 3-dniowego Festiwalu publiczność miała okazję wysłuchać kilku koncertów, które tradycyjnie towarzyszą zmaganiom konkursowym. Pierwszy z nich odbył się pierwszego dnia Festiwalu o godz. 19.15 w kościele/sanktuarium Najświętszej Maryi Panny Wspomożenia Wiernych, a więc w miejscu, gdzie odbywały się wszystkie konkursy festiwalowe. Był to koncert organowy zatytułowany: *Improwizacje i nie tylko*. W programie znalazły się następujące utwory: D. Buxtehude, *Preludium in e*; J. S. Bach, *Aria „Seufzer, Tränen, Kummer, Tod”* z kantaty 21 (BWV 21); H. Gembalski, *Versetti na skrzypce amplifikowane*; J. Haydn, *Recitativo i Aria Gabriela z oratorium „Stworzenie świata”*; J. Křtitel Vaňhal, *Preambulum*; J. Gembalski, *Antyfony Maryjne na sopran, skrzypce i organy*; J. Gembalski, *Improwizacje*. Wykonawcami koncertu byli znakomici artyści: Elżbieta Grodzka-Łopuszyńska – sopran, Henryk Gembalski – skrzypce, Julian Gembalski – organy.

Drugiego dnia Festiwalu, również o godz. 19.15 w tym samym kościele, miał miejsce koncert pt. *Duchowa stolica Polski*. Publiczności miała okazję wysłuchać bardzo rzadko wykonywanych dzieł, działającego w II połowie XVIII w., związanego z Jasnogórską Kapelą w Częstochowie, wybitnego twórcy Marcina Józefa Żebrowskiego. Były to następujące kompozycje: *Rorate coeli; Magnificat* oraz *Missa Pastotitia*. Wykonawcami koncertu byli: Orkiestra Symfoniczna Polskiej Filharmonii Bałtyckiej; Chór Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu (przygotowanie chóru – Agnieszka Franków-

¹⁰ Chór z Białej Podlaskiej, liczący 40 wykonawców, wykonał następujący repertuar: (1) Grzegorz G. Gorczycki, *Kyrie z Missa Paschalis*; (2) Sławomir Czarnecki, *Hymn ku czci Najświętszej Maryi Panny Kodeńskiej*; (3) Kamil Przygodzki, *Suplikacja*; (4) Jan Węcowski, *Crescat in terra pax*.

¹¹ Nagrodzony zespół wykonał następujący program: (1) William Byrd, *Terra tremuit*; (2) William Byrd, *Laetentur coeli*; (3) Józef Świder, *Laudate pueri Dominum*; (4) Mårten Jansson, *Mary (IV) Here is thy Haeven*; (5) Szymon Godziemba, *Trytek – Mój Ojciec* (religijna pieśń kaszubska).

-Żelazny); Chór Chłopięcy Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu (przygotowanie chóru – Małgorzata Podzielny) oraz soliści: Aldona Bartnik – sopran, Piotr Olech – alt, Maciej Gocman – tenor, Jerzy Butryn – bas. Dyrygował Andrzej Kosendiak.

Wreszcie trzeciego dnia, w nawiązaniu do kończących się obchodów 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, organizatorzy zaproponowali słuchaczom koncert zatytułowany *100 lat to Wielka Rzecz*. Zebrani w rumskiej świątyni wysłuchali utworów instrumentalnych i pieśni patriotycznych w wykonaniu Orkiestry Koncertowej Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego oraz Wrocławskiego Męskiego Oktetu Wokalnego (dyr. artystyczny – Jerzy Butryn), pod batutą mjr. Marcina Ślązaka.

4. ZAKOŃCZENIE FESTIWALU

Trzydniowy Festiwal zwieńczyła uroczysta celebracja Mszy św., której przewodniczył Wikariusz Inspektora Pilskiej Prowincji Salezjańskiej, ks. dr Adam Popławski, który wygłosił także okolicznościowe kazanie. Podczas Eucharystii śpiewy wykonywali uczestnicy konkursu chóralnego pod dyktando prof. M. Rocławskiego. Po Mszy św. nastąpiło oficjalne ogłoszenie wyników konkursów, wręczenie nagród oraz koncert laureatów.

Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego w Rumi od ponad trzydziestu lat jest stale obecny w kalendarzu ważnych wydarzeń artystycznych w Polsce. Rokrocznie do gościnnej Rumi przyjeżdża kilkuset młodych artystów, którzy niejednokrotnie właśnie w tym miejscu rozpoczynają swoją piękną przygodę, żeby nie powiedzieć karierę, artystyczną. Szkoda, że informacja o MFMR jest nieobecna w mediach ogólnokrajowych. Może fakt ten powinien być nowym wyzwaniem dla organizatorów, którym niewątpliwie należą się wyrazy uznania.

BIBLIOGRAFIA:

- Rumia. XXXI Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego. Informator, opr. Elżbieta Waśkowska. 2019. Brak wydawnictwa.
- Rumia. XXXI Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego. Regulaminy, opr. Elżbieta Waśkowska. 2019. Brak wydawnictwa.

Ks. Krzysztof Niegowski SDB
Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie
ORCID ID: 000-0001-9765-2969
DOI: <http://doi.org/10.21852/sem.2020.3.11>